

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

«Къабарты-Малкъар Республиканы илмусуну сыйлы къуллукъчусу»
деген ат атауну юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Илму-педагогика иште жетишимлери эмда билим ул уста специалистени хаазырауға улуу къыйын салғанлары ючюн «Къабарты-Малкъар Республиканы илмусуну сыйлы къуллукъчусу» деген ат апаргъа.
Анакланы Назирин жашы Кошкибайгъа - Россей Федерацияны Эл молк министерствосуну бийик профессионал билим берген «В.М.Ковок атлы Къабарты-Малкъар къырал аграрный университет» федеральный къырал бюджет билим беруу учреждениесыны природостройство тюррторий факультетини гидротехника сооружеинлла, сугъарыу эм суу бла жалчытуу кафедрасыны профессоруна

Иванов Анатолий Беталовиче - бийик профессионал билим берген «Х.М.Бербеков атлы Къабарты-Малкъар къырал университет» федеральный къырал бюджет билим беруу учреждениены медицина факультетини нормальныйнн органическая химия и высокомолекулярные соединения кафедрасыны таматасына.
Мусаев Юрий Исрафиловиче - бийик профессионал билим берген «Х.М.Бербеков атлы Къабарты-Малкъар къырал университет» федеральный къырал бюджет билим беруу учреждениены химия факультетини органическая химия и высокомолекулярные соединения кафедрасыны таматасына.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2013 жылда 11-чи февральда, №22-УГ

А.КАНОКОВ

СОВЕТ АСКЕРЛЕ АФГАНИСТАНДАН ЧЫГЪАРЫЛГЪАН КЮННГЕ

«Биз къыралабызны сейирлерин, мамыр адамланы къоруулагъанбыз»

Совет аскерле Афганистандан чыгарылганы 24 жыл озганды, алай ол урушну магъанасыны юсюнден даулашса буюгон да тохтамайдыла. Алай анга къатышкын жашларыбыз къырал буюргъан борчну толтурушлары уа хакъды. Аны себепли анда сермешгенли сыйларыны кёрюрге тийишлиди. Афганистанны, жер-жерледе урушаны эм уруш къаугаланы ветеранларыны Къабарты-Малкъарда союзу да ол мурат бла къуралганды. Ол къаллай иш бардыргъаныны юсюнден биз аны председатели Тимур Тхагалегов бла ушак этгенбиз.

-Тимур, сен Афганистанда уруш-ка кылды тошмесе?

- Мен 1983 жылда чыгарылгандым анда аскерге. Туркменида Яланаты деген жерде ай бла жарым чаклы койонгенден сора Кабулга, ызы бла Баграмга тошеме. 177-чи мотострелковий полкада къуллукъ эттиме. Биз Афганистанны шимал эм къыбыла көскерин байлагъан тоннельни, анга «дорога жизни» деп да айтхандыла, къоруулагъанбыз. Анда уа, насыбамы, республикадан жашла бла бирге къуллукъ эттиме: Хасаниден Ностуланы Аббас, Нальчикден Абайланы Заур бла Анатолий Печугин (жарсыуға, ол алгъаракълада өлгенди).

- Афганистандан совет аскерле чыгарылганы 24 жыл озганды. Заман бла бирге ол урушда кёз къарамнын торленгенмиди?

- Битеу да бирге Къабарты-Малкъардан къазауатха 1800 жаш барганды, аладан 55-си юйлерине сау къайтмагъандыла. Бетибизни жоймагъанбыз, тийишсизини къуллукъ эттебиз. Мен ангылагъандан, урушну къыйлыныкъларын кёрюнгенге, сёзсюз, реабилитация болушукъ керек эди. Алай ол къагъытда калгъанды. Къазауат бошалгандан сора, жореклери къыйалып, ауруу табып 320 жашыбыз өлгенди. Эки жылыны ичинде душман сауут санга бурулгъанын сезип, жуыклагъ-

анда окъуна автоматны къолгундан иймей жашаган жашланы ич дуниялары бузулай къалмагъанды.

Былдай тарых шартла да келтирлик эдим. 1978 жылда Иранда ислам революциядан сора америкалы аскерле андан къыстадыла, алай алгъа уа регионну къолда тутаргъа керек эди. Аны ючюн Афганистанны уучуларгъа мурат этгенди. Ол заманда АБШ бла СССР душманла болгъанларын барыбыз да билебиз, америкалыла Афганистанга киргенлери себепли совет къырал чокерлени къоржуулугъун жалчытырга керек эди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТЁГЕРЕК СТОЛ

Жаш тёлёу полтиликаны эм алгъа жашла бла къызыла толтурургъа керекдиле

Къабарты-Малкъарда 280 минг чаклы бир жаш адам жашайды. Ала республиканы битеу халкъыны 31 процентин тутайдыла. Жыл сайын аладан социализацияны ишине, бек аздан, отуз минги къатышдырылады. Ма бу шартла КъМР-ни Билим беруу эм илму министрствосу къурагъан «Тёгерек столдан туура тилгенди.

Анда сёз бизде къырал жаш тёлёу полтиликаны магъанасыны эмда аны жашауда бардырууу амалларыны ностеринден берганды. Анга районланы бла шахарланы администрацияларыны таматарлары орунбасарлары, жаш тёлёу жамауат организациаланы башчылары да чакъырылгандыла.

«Тёгерек столну» ишин билим беруу эм илму министртин орунбасары Геккиляны Солтан аханды. Ол бу ведомствонун таматасы Пшикан Семёнову алгъышпау сёзон окъугъанды. Сёзонгелен таматгъа кёре баш доклад бла Билим беруу эм илму министрствону Жаш тёлёу полтика департаментини жаш тёлёу проектлени бла программаланы бёлюмюно таматасы Жаппуланы Мусса сөлешгенди. Ол республиканы ёсок келген жашла, къызыла жамауат ишге къалай къатышкандан тынгыла хабар айтханды, битеу туура этген шартланы юглоле келтирми, экранда кёрюзгенди. Ол айт-

ханыча, аланы токсан процентни гражднн-патриот, урунуу эл праволу социализация, жандауурлукъ, кеслерни ыразылыкълары бла ахыш ишле отуге къатышшуу, чыгъармачылыкъ, адамланы солупуларын къурау, бир бирге тёлёумлю болуу эм мамырлыкъларны ниетлерин жайуу дегенча жамауат ишлеге къатышды. Жаш адамланы араларында осал къылыкъларына (наркомания, игчимчилик, аманлыкъчылыкъ, миллетчилик, радикализм эм башхала) аланы битеу саныны 5-6 процентин тутханларын белгилгенди.
Ол бюгонлюкде жаш тёлёу бла байланы бек магъаналы проекте бла программа-ла жашауда бардыргъанларын айта, ала къайсыла болгъанларын санагъанды.

Сёз ючюн, гражднн-патриот жанын алсакъ, «Георгиевская лента», «Аскерге барлыкъ жаш адамланы спартакиадасы», «Къырал сагъат», «Аскер-Патриот лагер», «Биз бир бирге ушамгъанлыкълар» - бирбиз; урунуу жаны бла «Жаш тёлёу бизнес-школ», «Машукъ», «Студент къурулуш отрядла»; право жаны бла «Жаш тёлёу бла закон», «Насийатчылыкъ», «Саулыкълу жай» дегенча проекте айырмалыдыла.

Чыгъармачылыкъ жанына да уллу эс бурунда. Анга «Россейли студент жаш баш», «СНГ-ни Кавказда студент жаш баш», «Жаш тёлёу бла культура» деген фестивалланы жетишимли ётгенлери шагъатлыкъ этеди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЮБИЕЙ

Ата-бабаларыбызны жигитликлери-туудукълагъа жол кёрюзтюучу жұлдузду

13-чю февральда немисли фашистледен Минги тау эм битеу Кавказ да азатланганы буйыл 70 жыл толгъанды. Европаны бек бийик тау тёлесинде -Элбрусда совет аскерле 1942 жылны кюз артындан 1943 жылны февраль ойынан дери вермахтын 5 дивизиясын уугътхандыла. Ол а 30 мингден артык адамды. Совет аскериледен да анда 15 минг чаклы адам жоюлгъан эди.
Аланы жигитликлери бир заманда да унутулмазлыкълары хакъды. Анга 3800 метрге орналгъан эсгерте да шагъатлыкъ этеди. Юбилей мероприятияда ол кюн олайда жыйылуудан бошлангандыла. Аны бла Байланы 12-чи-13-чю февральда «Мемориал-Элбрус» излеу отрядны келечилери Минги таугъа чыгып тошгенди.

Жыйылуугъа Элбрус районуну администрациясыны башчысы Малкъарланы Аслан, Элбрус элнн таматасы Курданланы Узеир, КъМР-ни аскер комиссары Евгений Харламов,

Тырыуауузу мэри Жаппулану Руслан эм башхала къатышхандыла.
Малкъарланы Аслан этген докладында Минги тауну азатлау фашист уучулачуланы хорлау-

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЖАНДАУУРЛУКЪ Интернатчыла-саугъала

КъМР-ни Нальчикдеги ючюно номери школ-интернатнда сабийлеге жораланган «Мы всегда рядом» деген ат бла акция бардырылганды. Бу отъуруу жумушха кёп функциялы республиканы жаш тёлёу ораны «Волонтёр 07» къаууму тюрн къатышхандыла. Къонактыз келген артист-

ле сабийлеге жарык байрам кёрюзгенди. Интернатны актвойй залында жюкю жуукъ сабий жыйылган эди. Ала, артистле бла бирге жырлап, теппел таза зауукълукъ алгъандыла.
Ол кюн интернатха кёпле къуру кёллары бла келмегенди. Ала келтирген саугъаларыны санында кондетле, кийимле эм башха керек затта да бар эдиле.

«Волонтёр 07» къаууму ичтинде айтханыга кёре, ала былдай акциялары сау жылыны ичинде бардырып муратландыла. Болушукъ керек болгъан сабийлеге жамауат, къолларындан келген адамда да эс бёлселе, волонтёрла бек сюерик эдиле.

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.

Жазылуу-2013

Хурметли жамауат!

Сиз бир тюрлю сылтау бла «Заманга» жазылмай къалган эсимиз, болумну тошетириге амал барды. Февральны 25-чисине дери жазылууну жарафшдырсагъыз, ана тилибизде йыкъларган газетини 1-ин мартидан алып башларгъансыз.
Жазылууну тюрт айга багъасы - 237 сом 40 капекдин.
«Заман» газетини редакциясы.

Бизни индексибиз - 51532

БИЛДИРУУ

Сабий алып ёсдюорго итингенлеге

Республиканы хурметли жамауаты!
«Единая Россия» полтика партианы председателини ретной жамауат приемниини консультация арасы ёксоз эм киши къарамлай кюйгъан, ол санда сакат сабийленди да, алып ёсдюорго сюйген гражднланы приёмгъа алмуу эмда алгъа къаллай онгла берилгенлерини юсюнден консультацияланы къурайды.
Консултацияла 2013 жылда 22-чи февральда 10 сакъатдан 17 сакъатха дери Нальчик шахарда Ленин проспекте, 48-чи юйде бардырыллыкълыла.
Сордукълары болгъанла бу телефон номерге сёлешсинле: (8662) 77-00-40.

Жангы производстволо

Инвестицияланы кёрюнюорча файдасы

Бюгон Прохладный шахарда Bosch компания Къабарты-Малкъарда кесини биринчи сервис арасын ачарыды. Аны аты бла арада автомобильни техника жаны бла жумушларына къарау эм ремонт зпу «АвтоБСервис» предпритияны ишчилери къараркъандыла.
Аны башчысы Владислав Можгин билдиргенге кёре, 700 квадрат метрик арада дагында машинагъа керекли затла сакхан токен, кафе эм аланы жуугъан бокс болуукъду. Предпритияны специалистлери усталыкъларын Bosch компанияны билим беруу арасында эм энци тренингледе ёсдюорюкюле.
Бу проектти шахарны администрациясында да дурус кёрюнген-

рин белгилейди. «Ол Прохладный предпринимательство бла кюрюшюге ити жер болгъанын шагъатды», - дейди шахарны жержерли администрациясыны башчысыны къуллугун толтурушан Евгений Крецкий. -Гиче эм орта бизнесни айнытуу бизни баш борчырыбиз биринчи, аны себепли бу жаны бла сейирлери болгъанына бла биз бирге ишперге кызарьба. Бу проекти хайыры бла 25 адам иш кюлю болгъанды. Гиче предпринимательствога себеплик этген фонд да анга жары миллион сом кредит бергенди, дегенди ол.
Сауал алып айтханда, былтыр Прохладный шахар округда эйилген инвестицияла 440 миллион сомгъа жетгенди. 2011 жыл бла тен-

гешдиргенде, ёсюм алты процент болгъанды. Къоралтылган ырыскы да кесини сайдалыгъан кёрюзгенди. Сёзючюн, «Прохладный» салты-алы арада эми павильон ишленгенди. «Республиканы жалчытыу базасында» кёрмоч майданны къурулушу да бошалганды.
Эл молк буюмде да жетишимли итидиле: тахта ётегеле ёсдюорку эм аны бла бирге 150 адамны иш бла жалчытыргъа проект бошланганды. Энтта да жуукъ кезуде ишлеп башларыкъ -«Керамический камень» предпритияда 80 адам иш кюлю болуукъду. Болуукъду дагында инвестицияны хайыры бла «Маяк» кинотеатр тынгылы жангырыллыкълды.
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Болум

Альпинист сау къалганды

Польшадан келген альпинист тюнеуне эртенликде Минги тауну юн-батыш тёлесине мине барган кезуде андан энишке кетгенди. Пастухуну тау жуулары болгъан жерде (4800 метр) къуу-харычуула аны сау тапханды.
Ол болумну юсюнден бизге РФ-ни МЧС-ини КъМР-де

Баш управленясыны пресс-службасыны таматасы Мурат Апажихов билдиргенди. Аны Терс-Кюльга тошюргенди. Андан альпинистни катастрофа фаланы медицина бригадасы алып кетгенди.
Жарсылуу болумну юсюнден 8 сагъат 30 минутда Элбрус

бийик тау излеу-къутхаруу отрядха полякланы къауумуну таматасы билдиргенди. Излеу ишлеге 8 къутхаруу атпанын аны дадиле. Альпинистте къутхаруу отрядда регистрацияны 11-чи февральда ётген эдиле.
КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Доклада кырал жаш тѐлю политиканы шѐндюго кезиуде муратлары бла борчлары белгиленгенди. Аладан бирлери жаш адамла бла жер-жерде ишлеуно урѐдениларын кыраууду, аланы лидерлерин ачыктыууду, информация бла жалчытыуно кенгертиуду, камауат ишге не кыдар тири кыатышдырыуду, бузуклыклары жоллары кескиуду.

Дагыда бир магнанагы борч - жаш тѐлю бла иштерик

тѐлюсю» республикалы целевой программга кѐре жарашдырылганды. Анга тиийишликке 2015 жылга дерги кырал жаш тѐлю политиканы инфраструктурасыны асламысын кыраууга, башкана айтканды, битеу республикада да жаш тѐлю араланы бла клубланы не кыдар кѐп ачарга белгиленди.

Жаш тѐлюно политикасын жашауда бардырууно амаллардан бири - тиийиши инфраструктура кырауу. Кысартып-Малкырдка кѐп функциялы жаш

Жапulanу Мусса бла Анже-ла Долова.

иши башха тюрлю формалары сайландыла. Аны уа ала кеслери сайлайдыла. Алагы билимлерин есдорюрге, чыгармачылык иш эм спорт бла керештерге онла бериледи. Битеу ол ишле оюн халда бардырадыла.

«Тѐгерек столда» Нальчик шахар администрацияны башчысы орунбасары Анже-ла Долова, Терк муниципальный районну администрацияны башчысы социальный вопроса жаны бла орунбасары Мурадун Кереефов, Прохладна районну жер-жерги администрациясыны культура-социальный политика эм спорт управлениасын жаш тѐлю политика бѐлюмюно таматасы Анастасия Асфарова сѐлѐшкенди. Ала жер-жерде жаш тѐлю бла байланыш иш кылай бардырылганын юсюнден айтканды, аны илгендируно кеслери билген амалларын да туура этгенди. Алары предлозенилары «тѐгерек столда» кыабил кѐрѐлген рекомендацияларга киргенди.

ХОПЛАПАНЫ Марзият.
Суратланы автор алганды.

Жаш тѐлю политиканы эм алгъа жашла бла кызыла толтурурга керекдиле

кадрланы хазырлауду. Бусагыта аллай 450 специалист барды. Ол санда районда бла элдеде - 225, жаш тѐлю бла байланыш урѐденинда - 225. Докладчы жаш тѐлю кырал политиканы жашауда бардыруу бла байланыш ишлени планын да туура этгенди. Ол «Кысартып-Малкыраны жаш

тѐлю ара ма аладан бириди. Аны башчысы Жанимова Саида КъМР-де жаш тѐлю кырал политиканы баш магнанагы ишлерин тамамлауга бу ара уллу себеплик этгенин айтканды. Сѐз ючюн, 2012 жылда жаш адамланы волонтерлыкка тири кыатышдыруу жаны бла уллу иш бардырганды. Аны

«Тѐгерек столга» кыатышканла.

ючюн деп «Доброжелет года», «Лидер года» деген конкурсула кыраууганды, билим беруу проекте жарашдырылганды.

Ата-бабаланы жигитликлери - туудуклагыа жол кѐргюзтющучю жулдузду

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Андан ала Аззу талгыз тоушенди. Ол кезиге уа алайга КъМР-ни Спортну экстремальный тюрлюлерин федерациясы бу юбилейге атап кыраууга авторбеге кыатышканда да жеткен эдиле. Жашла жолга артеликке 6 сагыта теберен, Акъ-Суу - Тѐбѐн Чегем - Хушто-Сырт маршрут бла Билъин элге элден жол бла чыгып, Аззуга теберген эдиле. Федерацияны таматасы Чабдарланы Тенгиз айтханга кѐре, бу иште 12

гъанын юбилейин белгилер мураты эдиле. Ол коммерциалы проект эди эм аны ючюн алгыз немисиле аха тѐлеген эдиле. Биз а, Элбрус излеу-кытаруу отрядны келечилери бла аланы ызларындан кече бла жетип, тошорюп, мындан кысыгъан эдик, - деп эсгергенди ол.

Андан сора уа жыйылганы алыранда Бийчекуланы Хаджимурат сѐлѐшкенди. Ол кеси бу тирдеде урушка кыатышканды. Немецилге бла анга Сталинград теберген эдиле. Федерацияны таматасы Чабдарланы Тенгиз айтханга кѐре, бу иште 12

Бийчекуланы Хаджимурат бла Тѐппеланы Магомед (солдан онлга).

белгилейбиз былай кенг. Сау болуугуз,- дегенди урушун ветераны.

Юбилейге Башкортостан Республикадан кыонакыла да келген эдиле. Бу республиканы Аскер махтурлукну музейини директору Ильшат Утеев, ача тилинде сѐлѐшип, Улуу Ата журт урууда ѳгѐнгенге былай уллу сый бергенлери ючюн республиканы жамауатына ыспас этгенди.

Бизде уруш бармаганды, алай башкир халкыны кѐп уланы

гертеме гоппе салгандыла. Аскериле уа, сый берге, юч керѐ ушкандан хауга атыдыргандыла.

Андан сора уа, школ арбазда чекиле адамланы аскер кѐк бла сыйлагандыла. Аны татыуун кѐрѐрге сойгенле уллу-гитчени араларында да кѐп эдиле.

Юбилей мероприятыяла уа Ю-ни Къоруулау министрствасуу солуу базасында концерт программа бла бошала

автомашинада 30-гъа жуук жаш адам кыатышкандыла.

- Жашла бек сойюп чыкыгандыла жолга. Нек дегенде былай магнанагы ишлеге кыатышуу тарыхыбызга, абадан тѐлѐго сый беруун шартларындан бириди,- дегенди ол.

Аззу талада акцияга кыатышканла, бирге жыйылып, суратка тошуп, ызы бла уа алай-дан Терс-Къолга атланганды эдиле. Анда да Улуу Ата журт урууда ѳгѐнгенге салынган эсгертемени алында митинг бардырылганды. Анга бу элде орналган «Терс-Къол» чекки заставаны келечилери, школчула эм Терс-Къолдан урушун ветераны Бийчекуланы Хаджимурат да кыатышкандыла.

Митингни Элбрус послыканы таматасы Курданланы Усейир ачканды. Ол сѐзон ары келгенге ырызлыгынын билдируген башлаганды.

- Жарсыуга, алтын жылдаде озинча патриот сезимлери болгъан адамла кыралда алай кѐп тойол эдиле. Сѐз ючюн, 20 жыл мындан алгыз бери москвичылдан кыралдан бир жаш кызуаму кѐлген эди. Ала Митинг тауыра башкслени байракларыны орнаштыл-

ден а ол туу хапар биледи.

- Немецилени байракларын Минги тауун Запад тѐппесинден 1943 жылда 13-юн февралда СССР-ни спортдан устасы деген аты жорюткен 20 лыжаны тошоргенди. Восток тѐппесинден а - 17-синде. Аладан бѐшеуленни мен кесим энци да тануучу эдил. Мен билип, ол ишлени юбилейин былай кызуанчы халда биринчи керѐ

гандыла. Ол башларындан алга жыйылганыны алыранда ол жерги Хаджиланы Кызыл сѐлѐшкенди. Ол уруш жылда совет аскерчилеге азык ташып турганды эм Элбрус ючюн сермешлеге кыатышкан лейтенантланы бла офицерлени тангыланды.

ТАППАСХАНАНЫ Аминат.
Суратла авторундула.

«Биз кыралыбызны сейирлерин, мамыр адамланы кыоруулагъанбыз»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Мен акъыл эттенден, совет аскерлени Афганистанда кийриуно юсюнден оную тѐо болганды. Биз анда интернационал борчубузу толтургъанбыз - мамыр адамланы кыоруулагъанбыз. Жаланда ары сандалары болмагъан 18-жылкы жашлан угай, профессионал аскерчилени ирге керек эди. Ма бююнлюкде анда америкалы базала салынгандыла, ала ачык сермешге кыатышмайдыла, жаланда самолѐтлада учуп, душманны базаралын чачдырадыла. Бизге да алай этерге керек эди.

Халк, кырал онорчула да биз Ата журтубузу сейирин кыоруулагъанбызны аныларга керекдиле. Шѐндюго жаш адамла бла тобѐшенде, ол уруш неге керек эди, солдатларыбыз бошакыла жоюлгандыла деген сѐзлери кѐлѐме тирдеди. Чеченде уруш, Дагыстанда чыгъа тургъан кытауыла, Беслан, 2005 жылда октябрда Нальчикте чыбулуула - биз бу затланы кыралыбызны чеклеринде тийгъанбыз: террористлени, ваохабитлени, наркотрафкинени.

- Бу кыралда мамырлык бюгон да тохтамаганды, ол угай, хал амандан-аманга кетип барды. Аны хатасын биз да сѐзе болуурбуз?

- Андан радикалдык ишле, наркотрафик, сауга да битеу дунияга жайылгандыла, аны хатасы Север Кавказга да жеткенди: Чеченде эки кытауа барышына да эсибиздеди. Бюгон бизни республикада тынчылык болмаганы да анданды.

Жаш тѐлюно ариу кызыктыгы юйретир ючюн, ити юлѐле керекдиле. Мен школ заманында Улуу Ата журт урушун ветеранлары бла сейир тобешиле эсимди. Энди алары жерлерин кѐбюсюнде «афганлыла» алгандыла дегге боллукмуду?

- Афганистанда урушда болган жашла патриотлосу Ата журтга сойкеклигин юлѐлѐ боллукъыбыз. Юйретиле ишде аспам экин районда жаш тѐлѐго бурургъа керекди. Жууплени министрствола жоюле бла жыйылула бардырадыла, алай алары файдасы болуруму. Власть органы бу ишде ветеранларга танырга кереклисин аныгылапсалма, биз заманы, тѐлюно да тас этерге боллукмубуз.

Сен башчылык этген организацианы ветеранла болушук этерге ону бармыды?

- Ишбилени баш магнанагы да олуу - ветеранланы, урушда кылаган жашларыбызны юйерлерини праволарын бла сейирлерин кыоруула. Бек уллу жумушуду - жашуу журтла бла жалчытууду. «Ветеранланы юсюнден» законга «афганлыла» кышуулай кылагандыла. Анда айттыгъанча, журтла жаланда 2005 жылга дерги жер-жерги администрацияда эсепде тургъанлагъа бериледи, бизден жаланда 55 жаш кыатышканды деп программала. Кылайттырлар уа жамурт организациада эсепте тургъанларга сѐбепти алайга жуук да жетмегенди. Биз аны юсюнден жууплени ведомстволга кызабыз, алай аладан законлагыа кыарагъыз деп, алай жууп келип кылады.

Бизни бир тюрлю льготабиз жокуду - жаланда дарматла бла жалчылыгыбыз эм санаторийле туткыла аларга эркинчи. Аны сойкеменде уа аха - 1900 сом - алырга боллукъдула. Ма быдыла бизни битеу льготаларыбыз.

- Сен КъМР-ни Парламентини депутаты болгъан

са. Ол аскер нѐгерлеринги жарсытхан жумушланы тамамларга жагы онла бере болуру?

- Мен законодательный башламчылык хазырлагъанма - гражданданы бир-бир категорияларына жѐр юлѐшле хакъсыз беруино юсюнден законга торпелениуени. Биз да аскер кытауылан ветеранларыбыз, аны ючюн программга кышуурга тиийишбиле. Бу жагы бла торпелениуени жууплени комитетте кѐрѐзтѐгемне, ала мени тогыз санагъандыла.

Бусагытта уа кесини кыралындан тышханда кытауыла кыатышкандыла «ветеран» деген статус берилерин илзейби. Ол а бизге жашуу халыбызны илгендиреги он берликчи.

Мен декабрда Союзну президиумну жыйылууна кыатышканды эдим, анда да жашуу журтла бла жалчытууно вопросларын озгѐрдиби. Кенешле власть органыны келечилери да кыатышканды. Ала бизге аныгылапкандыла. Улуу Ата журт урушун ветеранларыны проблемаларын тамамлагъандан сора бизни жумушларыбызга кыаралыкыбыз.

Аскер нѐгерлеринге атыр сѐзон бармыды?

- Совет аскерле Афганистанда чыгъарылган конге бизге бармады - ол уруш бошолганды кондо. Аны ючюн биз тобешибиз, аскер нѐгерлерини эсгертеби. Кыолубуздан келгенде, урушда ѳгѐн жашланы юйерлерин, сакат болгъанланы да кысырып, саугыла да беруино оукъу алай, алай бусагытта уа алай онкузга окуна жокуду. Болсада ала тюрлерин деп бек ышанам, кырал айнаы барганды, «афганлыланы» жарсыларында да кѐз кыарам илгенери.

Бюгон а, аскер нѐгерлерини алгышлай, жашланы барысын да кѐрп заман ахыы болуруна ышануулук бла жашарга чакырама. Жарсыуга, кѐле озгъан заманда - Совет Союзда - «кылагъандыла». Ол а терди. Келиги, илтиге ийнанчы, алгыз атылык, сабиймербизни есдорюйѐк. Аны бла бирге баргызыга да сауукчу, юйерлериге тынчылык, келишюмюк тежеме. Саулай республикабызга да мамырлык болуп турлайе.

Ушакны **ТИКАПАНЫ** Фатима бардырганды.

Парижден - доммакъ майдал бла

Кѐп болмай Парижде дзюдодан «Большой шлем» деген аты кѐрѐшиле болганды. Францины ара шахарында «Берси» спорт мекяминда кыарарга сойгенден онеки минг адам чаклы жыйылган эдиле.

Быйыл мында эришюле тѐрле 39-чю кѐре бардырадыла. Кыарууларын сынарга тѐрт жоу гѐжѐф чаклы келгенди. Дзюдочула бу сермешлени дуния чемпионатындан кѐм кермейдиле. Спорт мекямын ичи да жарышыл, кыралыла.

Ол 60 к аурулукта тутуш, юч керѐ да жерге сызган приѐмла (иппон) типт, кыазхалыны Еркебулан Касаевни, узбекли Дюрбек Урозбаевни эм Грузияны келечисин Амирдан Пагнашвилини хорлатканды.

Финалны жарымында Мурдран японлу Наохиса Такато бла

тулу сызгып алгандыла. Эришюле Россейден барган команда жагына ючюнчю жѐр бла чектенгенди. Доммакъ майдал бла бизни жершѐшиб, 2012 жылда Европаны чемпионун Беслан Мурдранов саугаланганды.

Ол 60 к аурулукта тутуш, юч керѐ да жерге сызган приѐмла (иппон) типт, кыазхалыны Еркебулан Касаевни, узбекли Дюрбек Урозбаевни эм Грузияны келечисин Амирдан Пагнашвилини хорлатканды.

Финалны жарымында Мурдран японлу Наохиса Такато бла

Минарет башында - къара тютюн

Геурге кон эрттенликде сагъат 10 бола «01-тен» Ныччык ара мекитте от тошенини юсюнде сѐлѐшкенди. Алайга 1-чи номери бѐлюмю адاملары терк окуна жеткенди, оту ѳчѐлѐтуге деп эки автомашинаны да келтиргенди.

Ала мекитини минареттерини бирини терезесинден кылаш топон бурду этип чыкыганын кѐргенди. От а тѐгеректе терк жайып башлаганды. Ертон ѳчѐлѐтуочюле алайга мекямын ичиде басылча бла ѳргелгенди ол тѐгеректе жайылмача этгенди.

Быллай шартны энци белгилерчады: от жаланда 4 квадрат метрге жайылганды. Алай минаретини ичиде баскыч бла терк ѳргѐрге кылаш эди. Аны себепти ол тѐгеректе терк жайып барганды. Болсада от ѳчѐлѐтуочюлени терк кыармашханларыны хайырндан ѳртен андан кеннге жайылмаганды.

Аны алайгыгъан КъМР-ни Муслимиларыны дин управлениасыны келечилери да белгилегенди. От ѳчѐлѐтуочюлеге жѐрек ырызакыла кыраш болганды.

Алгъадан элтеген оюмга кѐре, от электрок барган чыбыкыны терк жалгъанган жерлери кызыбын, андан жапып башлаганды. Минаретни башына уа мекитини тийресин жарытыр ючюн то тартыпгъан

жыгышып анга ал береди. Ызы бла, эс жыйып, французлуну Софийа Милусуны жыгъады, аны бла ючюнчю жѐрге, доммакъ майдалга не болады.

Турнирде онгу болгъанлагъа деп саугыз 150 минг доллар юлѐшингенди.

Бу эришюлени энитта да бир хайыры - анда хорлапгъан дуния рейтингини тизмесинде аты жазылды. Алай бла Беслан Мурдранов, кесини аурулууга 200 очко жыйып, жетинчи жерни билгенди. Биринчи уа Олимпияда оюнчаны чемпионун Арсен Галстандыды.

Бизни **корр.**

Уручу кыолга терк тошгенди

Эр киши урланган автомашина бла жаланда бир сагъат айланганды. ГИБДД-ны кыулукчулары эми Май районну угословни розсакыла ишлеге адاملары автомашинаны кѐрѐп, аны водителени полицианы бѐлюмюне элтгенди. Анда чыкыланганына кѐре, ВАЗ-2107 автомашини Май районда Новонивановск элде жашагъан

аданы юсюно арбазындан ийѐк кон кече сагъат 9-дан 50 минут озуп сорюргенди.

Полицианы кыулукчулары аны юсюнден билгенлей, терк окуна Майский шахарны, Новонивановскке октябрское элени ормалларында айлангандыла, тѐгеректе башха кырагандыла. Алай урланган автомашинаны прохладный шхарда табылгъан

ды, азан кымырырга деп, рупор салынганды.

КъМР-ни муфтийини орунбасары Алим Сижажев айтханга кѐре, минаретте бир киши да кирмейди, бармады, эркинги да жокуду. Аны себепти биреу дерт этип от салганды деп, ишекли болурга керек тойюду.

Бусагытта от тошенини себоби эм андан кулалды бир ырысы кыраган болганы тохташдырыла тѐр.

КъМР-ни От тошуге кызажу службасыны пресс-агасы.